

INNOVAATION HYÖDYNTÄMISEEN

PIKAOPAS

Kun olet tehnyt keksinnön tai saanut tutkimustuloksessa mielestäsi jotain kaupallistettavaa tms hyödynnettävää, tämä pikaopas kertoo missä järjestyksessä voit edetä keksinnön uutuuden arvioimisesta sen kaupallistamismahdollisuuksien kartoittamiseen ja hyödyntämiseen. Tarkemmin eri vaihtoehtoja ja innovaatioiden tukitoimijoita on esitelty Innokehä-hankkeessa tuotetussa laajemmassa oppaassa keksintöjen kaupallistamiseen.

*”Anything that won't sell, I don't want to invent.
Its sale is proof of utility, and utility is success.”*
- Thomas Alva Edison -

Tehtyäsi keksinnön...

1. Pidä se salassa! Jyväskylän yliopiston keksintöohjesääntö kieltää keksijää julkistamasta keksintöä ennen kuin kaksi kuukautta keksintöilmoituksen jättämisestä on kulunut. Älä siis kerro tuloksesta tai keksinnöstä julkaisuissa, Internet-sivuilla, konferensseissa jne.
2. Tarkastele keksinnön uutuutta. Moni patenttihakemus hylätään, sillä vastaava patentti on jo myönnetty, ja monien yritysten pitkät T&K-projektit päättyvät tuottamaan jo olemassa olevia tuloksia. Apuna uutuustarkastelussa ovat patenttitietokannat
 - a. Espacenet (<http://fi.espacenet.com/>)
 - b. USAn patenttitietokanta (<http://www.uspto.gov/patft/>)
 - c. patentti- ja rekisterihallituksen tietokanta (<http://patent.prh.fi/patinfo/default.asp>)
3. Pohdi keksinnön hyödyllisyyttä kuluttajille, jotka siitä haluavat maksaa. Tutkimustulos harvoin on hyödynnettävissä sellaisenaan, joten voi olla tarpeen hakea rahoitusta jatkotutkimusta varten. Tulosta voidaan myös hyödyntää muuntamalla se tuotteeksi. Pohdi hyödyntämismahdollisuuksia miettimällä seuraavia kysymyksiä:
 - a. Onko keksinnölle asiakatarve? Jos ei, miten keksinnöstä voi jalostaa tuotteen, joka täyttää olemassa olevan asiakatarpeen?
 - b. Millaisia kilpailevia tuotteita on markkinoilla? Mitkä ovat tuotteiden ja niitä markkinoivien yritysten vahvuudet ja heikkoudet – onko tuotteesi mahdollista peitota ne jotenkin?
 - c. Onko suunnittelemasi tuote mahdollista toteuttaaärkevin resurssein?
4. Selvitä keksinnön omistajuus. Omistatko itse oikeuden keksintöön, onko oikeus jaettu tutkijaryhmän kesken tai tutkijoiden, yliopiston ja osallistuneiden yritysten kesken? Myös tutkimusprojekteja rahoittaneilla organisaatioilla voi olla oikeus keksintöön.
5. Miten haluat keksinnön tuottavan? Pääteitä on kolme: 1) myydään keksinnön valmistus-, käyttö- ja markkinointioikeudet lisenssisopimuksella jollekin olemassa olevalle yritykselle, 2) perustetaan itse uusi yritys kaupallistamaan keksintöä tai 3) myydään keksinnön omistusoikeudet olemassa olevalle yritykselle.
6. Miten keksintö voidaan toteuttaa? Tuotteen voit valmistaa itse omassa yrityksessäsi, tai voit myydä lisenssi olemassa olevalle yritykselle?
7. Tee keksintöilmoitus mahdollisimman pian (pakollinen työntekijöille ja Suomen Akatemian rahoittamille yliopiston tutkijoille). Ilmoituksen ja sen täyttöohjeet löydät yliopiston verkkosivuilta (<http://www.jyu.fi/hallinto/tutkimuspalvelut/innovaatio>)
8. Ota yhteyttä innovaatioasiamieheen, jonka kanssa voit sopia tarkemmin etenemisestä keksinnön kaupallistamisen suhteen.

Kuka omistaa tutkimuksen ja keksinnön?

Riippuen tutkimuksen lajista Jyväskylän yliopiston keksintöohjesääntö määrittelee, kenelle oikeudet kuuluvat. Huomaa, että patentinhakija ei välttämättä ole patentin tuleva omistaja, ja että patenttiin tulee aina tieto siitä, kuka keksinnön on alunperin tehnyt. Keksintöilmoitus on täytettävä aina!

Avoim tutkimus

Avoimella tutkimuksella tarkoitetaan

a) tutkimusta, joka tehdään palvelussuhteessa yliopiston tutkimustehtävien täyttämiseksi ilman ulkopuolista rahoitusta ja ilman, että tutkimukseen osallistuu yliopiston ulkopuolisia sopimuskumppaneita,

b) tutkimusta, joka täyttäisi sopimustutkimuksen edellytykset, mutta josta yliopisto ja

tutkimusyhteistyökumppani ovat ennen tutkimuksen alkua nimenomaisesti sopineet, että

tutkimus on avointa tutkimusta; tai

c) tutkimusta, joka toteutetaan ulkopuolisen tahon rahoittamana mutta johon ei sisälly

muita kuin tulosten julkaisemista koskevia määräyksiä.

Tällöin keksijällä on oikeus keksinnön tieteelliseen ja taloudelliseen hyödyntämiseen. Jos hän ei kuuden kuukauden sisällä keksintöilmoitukseen saamastaan yliopiston vastauksesta ilmoita keksinnön hyödyntämisestä tai hyödyntämisen siirtämisestä, yliopisto voi ottaa itselleen oikeudet keksintöön. Keksijä voi myös omatoimisesti luopua oikeuksistaan.

Sopimustutkimus

Sopimustutkimuksella tarkoitetaan

a) tutkimusta, joka on valtion maksuperustelain (150/1992) mukaista maksullista palvelutoimintaa.

b) muuta, kuin edellä 1-kohdassa tai tämän kohdan a)-alakohdassa tarkoitettua tutkimusta, jossa on mukana ainakin yksi yliopiston ulkopuolinen taho joko 2(6)

osatutkimuksen tekijänä, rahoittajana tai muuna osallistujana ja johon liittyy tutkimuksen

tuloksia tai sen toteuttamistapaa koskevia velvollisuuksia.

Kuuden kuukauden sisällä keksintöilmoituksen vastaanottamisesta yliopistolla on oikeus ottaa oikeudet itselleen. Tämän jälkeen keksijän tulee allekirjoittaa välittömästi asiakirjat, jotka oikeuttavat oikeuden siirron ja takaavat keksijälle tulevat korvaukset ja palkkiot.

Muussa tilanteessa syntynyt keksintö

Jos keksintö tehdään muussa kuin sopimus- tai avoimessa tutkimuksessa, yliopistolla on etuoikeus neuvotella keksijän kanssa keksintöön kohdistuvista oikeuksista. Jos keksintö on yliopistolle sen toiminnan kannalta tarpeellinen, yliopistolla on oikeus saada oikeudet itselleen kohtuullista korvausta vastaan.